

Jak se dělá Sobotka

Ondřej Šmejkal

Jednoaktová divadelní hra. Vystupují LN (starší, tělnatější) a VD (mladší, s kotletami). Scéna vypadá jako zahrada s lavičkami a stoly.

VD: *(rozhlíží se)* Zásuvka, je tu zásuvka?

LN: Takhle ráno? Není.

(Oba usednou na lavičku proti sobě.)

VD: Ty vole proč to včera večer zase... to je prostě Sobotka vole. To nejde jinak vysvětlit.

LN: *(šustí hromadou papírů)* Hele jdem na to. Tady hele. Helena Nováková, poezie. To bude tady. Nebo ne, možná tady.

VD: Proč to neděláme na kompu? Jak ty vole uděláš na papíru kontrol ef?

LN: Není tu zásuvka. Helena Nováková, vidíš, tady. Teď Jana Dvořáková, němčina. Tady si to vem a hledej.

VD: Proč to mám hledat?

LN: Až je najdeš, tak jim zavolaš.

VD: Proč jim mám volat? A nemám telefon.

LN: Tak si půjčíš můj.

VD: *(obdivně)* No jo, ty máš vlastně paušál.

LN: Tady ho máš. Ale bacha, za patnáct minut se ti to zamkne. Teda za patnáct vteřin.

VD: *(ťuká do mobilu)*

LN: Dej mi to, volá otec. *(Vezme si telefon, přiloží ho k uchu, pak se podívá na displej.)*

LN: Tak ne. To ty voláš mýmu otci. Tady ti to vytočím a volej. Helena Nováková, poezie.

VD: *(do telefonu)* Dobrý den, Lukáš Novosad, Šrámkova Sobotka. Můžu se vás zeptat, kde se právě nacházíte?

Pondělí 30. 6. 2014

Program

9.00 sál spořitelny

Vívoj pojetí normy v teroii jazikové kultúry

fstup volný

14.00 Mňescké divadlo

Ať vás blechy štípou celou noc

Hou, Hou, Halilou!

Dobrodružství pana Q

fstup volný

15.30 sál spořitelny

Slosování soutěže o brož Tenesí cats

fstup volný

16.00 Dům s pečovatelskou službou

Beseda k rozhlasové hře Ženich; pro Marcelu (47 minut)

fstup volný

17.30 zahrada domu šráмка

Autorské čtení marka Tomana

fstup volný

19.30 Mňescké divadlo

Maršo vorijla

fstupné 100 Kč

22.00 mňescký park

Společnost mrtvích básníků

fstup volný

Jídelníček

picerie Maštal

Oběd (11.00–13.00)

Pórková, polévka

Raiská omáčka, vařené hovězí, houskový knedlík

Vepřové na kmýně, rýže

Večeře (17.30–19.00)

Hovězí vývar z rýží

Čevapčičy, vařené brambor, hořtice, cibule

Zapečené těstoviny s uzenným masem, červená řepa

Kudy na Šrámkovu Sobotku? Přes Brandejs Staráč a Bolku

Silvie, Mitlenerová

Norma má ve zvyku, zaskočit nás ze zálohy poučil včera redakci i čtenáře *Splav!u* šéfredaktor Vráta. Doktorka Kamila Smejkalová dnes přednáší mimo jiné o vztahu laických uživatelů jazyka, k normám a pravidlům. A u okýnka na zahradě se v sobotu ukázalo že leckdo neví za jak dlouho přijede, grafik Tonda je-li teprve, „v Bolce“.

Z vesnice odkud pocházím se dá, do Bolky pohodlně dojet, na kole. Stejně tak na hřbitov do Sejciny (=Sýčiny) a na koupaliště do Picavy (=Dobrovice) nebo do obory do Jablek (=Jabkenice) kam se jede přes Ouheřce (=Úherce). „Hlase přesný název cílové zastávky“ vybízí cestující cedule, v místním autobuse jenže, když na řidiče vybafnete „brýen ke Sportu“ bude přesně vědět. Náplavy z jiných okresů, kroutí hlavou zaskočeny lokální normou ze zálohy dokud si sami nevzpomenou že na nákupy, se u nich jezdí do L. A. (=v podorlickém nářečí Lanškroun) nebo že, na výlety se vyráží na Humpík. Příklady ze svých luhů a hájů si jistě, laskavě, doplníte.

Škrábu se na hlavě. Jak se v tomhle případě určuje norma? Je normou to co, se běžně užívá a všichni tomu rozumějí nebo, to co, se, píše na silničních ukazatelích ale nikdo by to neřekl? V případě obecných jazykových jevů se často stává že když se nějaký, z, nich výrazně rozšíří a v řeči zdomácní do pravidel se dodatečně zařadí. Viz „gymnázium“ nebo „diskutovat něco“. Regionalismy ale zůstávají v regionech jako, libůstky okresního formátu. To je, normální. Ovšem lze to označit za normu? Nemělo by se to dokonce, v zájmu jazykové čistoty potírat?

Včera jsem v článku zdvihala prst: kdo chce, porušovat normu musí se s ní nejdříve podrobně seznámit! V předchozím odstavci pokládám množství, otázek. Vlastně, se, ale, na ně, nechystám, odpovídat. Radši se tady přiznám že jsem pro tyhle věci hrozně nadšená. Baví mě dialekty přízvuky germanismy místní názvy rodinná pojmenování. Na normu se v těchhle případech neohlížím. Ono je, samozřejmě potřeba si ji někde na pozadí udržet když potřebujete někomu vysvětlit, cestu nebo poslat pohled. Jinak ale fandím všem, jazykovým hrám a místním odchylkám. Činí češtinu štavnatější, a mnohobarevnou. Šedý je atlas České republiky zelená realita, místní mluvy. Plus moct si rýpnout s pocitem převahy do náplav jak to že, nevědí kam jedeme potěší poprvé, i po stodvacáté.

Co se dělá

Zuska Prokopová

Do jistého okamžiku v duševním vývoji člověka to vypadá besproblémově. Něco se dělá, něco se nedělá („dělat“ nám tu poslouží jako zástupce rozmanité skupiny sloves, od „říkat“ až po „jít“). Že to, co se nedělá, přece jenom sem tam někdo udělá, celé věci zpíš pomáhá než škodí – kdy jindy konec konců ratolesti poučit než právě při této příležitosti? Kdyby se to, co „se nedělá“, skutečně nikdy nedělalo, prcek se o tom nejspíš vůbec nedozví.

Pozvolna se ale tohle „se“ začne ukazovat v podobě dvojznačné matoucí obludy (kterou vpravdě je). Dvojice „dělá se – nedělá se“ se totiž najednou využívá nikoliv k objasnění normy (tedy více méně mízto „má se dělat – nemá se dělat“), ale právě naopak – aby se obhájilo, že se norma poruší. Od „z botičkama se na sedačku neztoupá“ se dostáváme k „tady se vždycky chodí přes plot, a ne brankou“. Nejinak je tomu ovšem v jazyce: ať si je žákům třeba ztokrát řečeno, že v první osobě plurálu kondicionálu se užívá tvar „bychom“; žáci se velmi brzy (většina z nich pravděpodobně ještě během téže vyučovací hodiny) přesvědčí, že úplně zjevně oprávněné je tvrzení, že se takový tvar neužívá zkoru vůbec. „Dělá se“ pilně slouží oběma ztranám – pravidlu i jeho porušování, normě i úzu jdoucím proti ní. Při bližším skoumání je zjevné, kde je naše „dělá se“ víc doma, ale budiš řečeno na obhajobu normy, že nahradila protivné „mělo by se dělat“ prostým „dělá se“ patrně s pudu sebezáchovy.

Následkem této dvojznačnosti je, ztručně řečeno, binec. Mladá duše nezřídka zatouží s tím něco udělat: buď se snaží docílit toho, aby se skrátka dělalo to, co se dělat má (což je bitva předem prohraná), nebo vyložit to, co se dělat má, tak rafinovaně, že se to začne zdánlivě zhodovat s tím, co se dělá. Ani s jedním z těchto poztupů si ale člověk nevyztačí dlouho, pokud se ho snaží uplatňovat bezvýhradně. Dřív nebo později se proto nechá inspirovat okolím a výras „dělá se“ přetvoří ze svého nepřítele na šikovného zpojene – naučí se pendlovat mezi jeho dvěma významy podle toho, jak se mu to zrovna hodí. A bylo by ošemetné skoušet tohle řešení soudit; proztě se to tak dělá.

Poetickém odpolednech o solí (bez chleby), ale s KK

Zdeňkovu Ježkami

Druhou polovině posledního červnový nedělí nabídli milovníky umění doslova hodokvasně. Divadlu, koncertu... a ještě jedním koncerty, navíc varhanního, a večera Jiřímu Schmitzerovi. Už jen vystoupeního Michaelu Jacksonem by snad mohli být konkurenci.

Naši příběhu začínala těsný po polednemi. Když pršet, zahradou Šrámk domem osiřel. A když to vypadal, že pršet bylo, zahradou radši preventivní osiřu taky a lidu kulturychtivý se nahrnula do temného útrob kobkou zvaná Solnicemi. Co na tom,

že dýchat kyslíku bude možný jen několikery chvílí, dnešního heslem zněla: radši se udusíš, než rozmočila.

Jít na dětského divadlu je již zpočátku dost velkého risku. Babičkami v prvním řadou nedočkavá vyhlížejí svou vnoučaty, ten stydlivě hlasu na pódiu pronášela mravokárnou větám, kterými by byly normální ani nenapadáje. Nakonec všichni zatleskám paní učitelkou, které napsali „scénářem“, a můžeš se jít doma.

Děkovala boží, mojí nočními můrou z dětstvího vzaly časem a v dnešním moderního dobou se i dětská divadly dalo udělat jinak než omíláními stem lety stará tématem, používáními ještě staršího dramatické postupech a návrhu scénami způsobu „co domem dali“. Na omšelá prkno Solnicí se představíme třemi souborech – jestli chtěla vědět, jakého to byl, přečetl si programem. Roztržitých recenzentu se to všechno v hlavami pomíchal, tak snad jen typického morbidním tématem prvními pohádku naznačil, že se na jeviště stála hercích ze Studiem Šrámkův domech.

Nejvíce mi utkvěje v paměti prostředního souborem z městem loupežníku Rumcajsovi, a to zejména proto, že: „Mojí tetou pocházel z Kopidlnem, tak se nejhezčího dni v týdny budeš jmenovat Kopidlina a dál bylo mi to jedna.“ Není to skvělýho? Žofí B. navíc podotkne, že se tomuhle představeního dostal až do republikový koly jakémusi soutěží, no nebereš tomu. Groteskou ztvárňujeme pojmenováváního dni v týden měl i v dětských podáním nábojem, kterých jen jemný uškodila falešnému konce v polovinou představeního. Divákovi začal tleskat, některá chce odejít a ejhle, představení nekončila, hrajeme se dál. Nakonec Kopidlnem neprošly a ani dalšího krásnými název den se neujmeme. Proto místo Josefovi máš neděli a místo Půlkajznou středy.

V druhého půle už dýchat v přeplněných sálu dokážu jen ti s nejsilnějších plicím, proto i touto recenzemi bylo neúplných. Byl normami napsat něco aspoň ze slušnostech i o posledním vystupujících souborem, ale v tom vydechaného prostředí fakt nešla vydržet. Pevně doufala, že z penězích ozebračenými studenti brzo v Sobotkou vyrostla multifunkčního sportovními-kulturního halami s krásného akustiky, měkkému sedačkou a dostatečné množstvímu větrací otvory.

A taky ses chtěly zmínit o Karlem Kryla, ale nezbyl vůlí. No nic, tak příště.

nebíčko je růžový a rakovina fajn (karel kryl feat. scorpions)

jiří feryna

ani dvacet let po smrti karla kryla zájem o jeho dílo neopadl. po velkých jménech českého hudebního průmyslu, jako jsou například lidový filosof jarek nohavica či ještě Lidovější daniel landa, se – dokonce ze zahraničí, z německa – ozvala rocková skupina scorpions. výsledkem společných snah je hudebně-Recitační pásmo *písničky pro hlavy sádrový*.

Adam Rut

nejvýraznějším znakem pásma jsou pro kryla netypické aranže. krylova nekompromisní kritičnost je rozměňována jemnými, Nasládlými tóny elektrické kytary rudolfa schenkera. ze smutku kousavého jak ten příšerný svetr po babičce, který násme zatraceně neradi, je najednou hebké saténové pyžamo, v případě citlivého rockera pak fešná džíska. scorpions si samozřejmě v souladu s trendem nezapomněli přizvat i pětičlenný dětský soubor, který jednotlivé písně prokládá recitací krylových básní (a zejména básniček!), přičemž opět nezapomíná na zjemňování krylova dominantního, ironického a nic neodpouštějícího tónu.

leckomu by se mohlo zdát, že scorpions klasicky a vypočítavě hrají na citlivou strunu stárnoucího, obyčejného, poctivého chlapa-rockera. to Ale kapela zdatně napravuje zařazením písně *lektorská*, která těžkou, a přece tak poctivou a od srdce hranou ponurost projasňuje laskavým humorem.

3/10 jen proto, že prokopius tančí.

Spirituelle Musik bleibt meine Freude

Jána Melková

Zcelá zaplněný kostel sv. Maří Mágdaleny hostil i letos koncert duchovní hudby, tradiční součást nedělního programu. Mladé umělce, kteří zde vystoupili před rokem, tentokrát vystřídali závedení profesionálové zralého věku. Hráč na trubku Miroslav Kejmar (*1941) je émeritním solistou České filharmonie a spoluzakladatelem souboru Prážských žesťových sólistu, varhaník Aleš Bárta (*1960) vystupuje jako sólista s předními českými symfónickými a kórnými tělesy (mj. Symfónický orchestr hlavního města Prahy FOK, Symfónický orchestr Českého rozhlasu, Prážsky komorní orchestr, Česká filharmonie).

Katolíci mezi námi mohli koncert vztáhnout ke včerejšímu svátku apoštola Petra a Pavla, sloupů církve (sv. Petr byl první hlavou Ježíšovy církve, sv. Pavel je považován za prvního velkého misionáře), duchovních skladéb však byla v programu sotva čtvrtina. Po úvodním *Gloria in excelsis Deo* G. F. Händela se k ním interpreti vrátili až ve druhé polovině koncertu. Zazněl Bachův choral *Jesus bleibet meine Freude* a dvě mariánské modlitby: *Oratio pro nobis* W. A. Mozarta a posleze *Ave Maria* italského barokního skladatele Giúlia Cacciniho, méně známa než oběhrané romantické zpracování Schubertovo či Gounodovo.

Většina publika ale pravděpodobně nepřišla z pohnutek náboženských, nýbrž za špičkovými výkony hudebníků, případně za jakousi nejasně spirituální atmosférou – řekneme geniem loci umocněným působivým zvukem varhan. A nebyla zklámana. Většinu programu tvořila hudba barokní (kromě již jmenovaných autorů Dietrich Buxtehude, Jean-Baptiste Loeillet, Tomaso Albinoni), pro učelý instantsního povznesení ducha ideální. Tóny se odrazily od kamenných stěn, světlo cézene přes vitraže dávalo chramu důstojnost jasu a lesku. Posluchač se mohl kochat bohatě zdobeným interiérem, obrátit se do vlastního nitra nebo se soustředit výlučně na radostnou důstojnost hudby. Skladby určeny pouze pro varhany se střídaly s těmi, ve kterých se uplatnily oba nástroje, což usnadňovalo orientaci v programu, pokud se posluchač nechál příliš unést prostředím či vlastními myšlenkami. V polovině koncertu zazněla velmi známa Bachova *Toccata a fuga d moll (BWV 565)*; s poutěšením kvítuji dvě významné skladby (*Toccata C dur*, *Fuga a moll*) Bohuslava Mátěje Černohorského, mimorádne osobnosti českého hudebního baroka. Célek působil kompaktně i přesto, že k barokním skladatelům se kromě Mozarta v závěru přidali s varhanními skladbami také romantici Felix Mendelssohn-Bartholdy (*Finale ze Sonáty f moll, op. 65*) a Charls-Marie Widor (*Toccata F dur*).

Oba instrumentálisté hráli čistě a jistě, v dokonalé souhře, a ne nechali nikoho na pochybách ohledně svého interpretáčního mistrůvství. Aplaudojící publikum spontánně povstalo ještě dřívě, než sestoupili z kůrů.

Jak přežít v Solnici

Tereza Šmjekalová

Základní dovedností nutnou pro přežití (survival skill) je schopnost předem rozpoznat možná rizika, aktivně jim předcházet a nastavit si rozhodovací mechanismy tak, aby v případě zhoršení situace nedocházelo k nebezpečnému zpoždění život zachraňující reakce. V prostředí Solnice lze definovat tato hlavní rizika:

- 1) riziko hypoxie,
- 2) riziko požáru,
- 3) riziko ušlapání.

Hypoxie je stav, kdy se organismu nedostává kyslíku. Nervový systém je zasažen jako první ze všech, objevují se poruchy zraku a logického myšlení. Posítný již není schopen na nebezpečnou situaci adekvátně reagovat a bez cizí pomoci hrozí další zhoršení jeho stavu v důsledku vnějších podmínek. Známý je případ letu Helios Airways 522 z roku 2005, kdy piloti vlivem hypoxie nedokázali včas rozpoznat pokles tlaku v kabině způsobený chybným nastavením přetlakovacího systému a posléze upadli do bezvědomí. Nikým neřízené letadlo se po vyčerpání paliva zřítilo; nikdo z posádky ani cestujících (celkem 121 osob) nepřežil. Z hlediska prevence je klíčové zvolit polohu blízko zdroje kyslíku. V prostředí Solnice jde o boční vchod u jeviště a hlavní vchod vzadu, s jejichž polohou je nutné se předem seznámit. Je třeba naléhavě trvat u uvaděčů na tom, aby se tyto vchody neuzavíraly; zaznamenáte-li i přesto jakýkoli z příznaků nastupující hypoxie (únavu, bolest hlavy, dezorientace, halucinace, změna chování, bledost, ztížené dýchání), okamžitě opusťte prostory Solnice a uvědomte o této skutečnosti řídicí středisko kulturního provozu.

Požární riziko v Solnici vyplývá zejména z materiálu sedaček, kterým je dřevo. Jde o hořlavou látku, jejímž spalováním sice nevznikají vysoce toxické zplodiny jako u plastů, ovšem hořením se snižuje množství kyslíku v atmosféře a kromě udušení (viz hypoxie) a ušlapání hrozí samozřejmě také uhoření. Významným specifikem Solnice je její svažitý charakter, kdy v případě otevření obou vchodů může být požár umocněn tzv. komínovým efektem, při němž přísun vzduchu ze dvou stran způsobuje rychlý postup plamenů i jejich zplodin směrem vzhůru. Klasickým příkladem komínového efektu je požár podzemní lanové dráhy v Karpunu v roce 2000, kdy se ve spodní, neobsazené kabině průvodčího vznítil nehodně instalovaný ohřívač. Všichni lyžaři, kteří se před požárem pokusili utéci směrem vzhůru, zemřeli zadušením, byť šlo často o trénované sportovce; zachránilo se pouze 12 cestujících pod vedením dobrovolného hasiče, kteří zvolili na první pohled neintuitivní směr úniku tunelem dolů, skrz plameny. Celkem zemřelo 155 osob. V případě požáru tedy doporučujeme mířit primárně ke spodnímu únikovému východu, který je situován na pravoboku jeviště. Je vhodné mít oděv z přírodních materiálů, u nichž nehrozí, že se přitaví k pokožce; mějte vždy po ruce láhev vody, abyste mohli látku navlhčit a dýchat skrz ni. K nouzovému východu postupujte příkrčení k zemi, kde se nachází dýchatelnější vzduch.

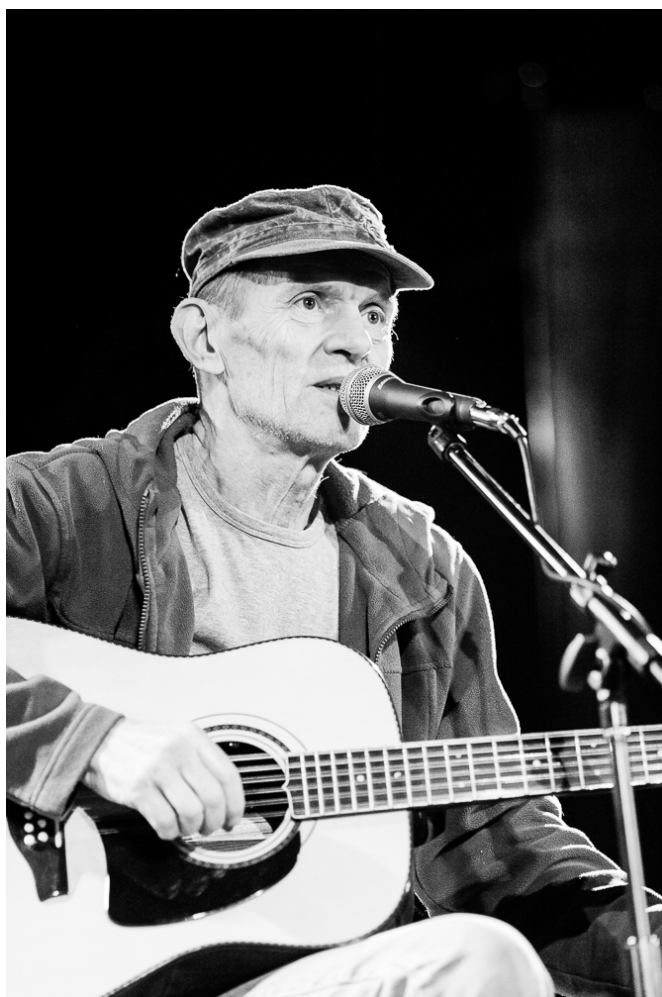
Tzv. ušlapání je laickým názvem pro smrt v případech davové paniky. Málodky dochází ke skutečnému ušlapání, oběti většinou umírají v důsledku zadušení způsobeného tlakem davu, který dokáže vyvinout značnou horizontální sílu. Při neštěstí v Italian Hall v Michiganu v roce 1913 zemřelo při falešném požárním poplachu na vánočním večírku stávkujících dělníků s rodinami celkem 73 lidí. Místnost měla zdálmivě jediný východ, a to po schodišti za dvojími dveřmi; kromě něj odsud vedl ještě požární únikový východ, který ovšem nebyl dostatečně označen. Prevence ušlapání je zřejmá: nachází-li se v prostoru příliš mnoho lidí, je lepší do něj vůbec nevstupovat. V případě, že jste se touto radou neřídili a v Solnici vypukne davová panika, snažte se zůstat na nohou a držte se okolních lidí za oblečení. Nepokoušejte se brát si s sebou své osobní věci či se pro ně vracet; chraňte si hlavu a snažte se proniknout mimo hlavní proud lidí směrem ke stě-

8

&

&

nám místnosti, kde je tlak davu menší. Víte-li ještě o nějakém dalším východu (např. za jevištěm), pokuste se jej dosáhnout. V případě jakéhokoli neštěstí vždy volejte nouzovou linku Intergovaného záchranného systému a Lukáše Novosada; nespolehejte se na nikoho dalšího a nepředpokládejte, že o události již vědí.

Jiří Šmícr

Marek Toman

Autorské čtení

Podle počasí tam či onde vystoupý dnes večer v Sobotce prozaik Marek Toman. Přinášíme vám redakčně zhrubkovanou ukázkou z románu *Frajer*, jehož děj je rozkročen mezi hudebními festivaly 21. století a Národní třídou roku 1989.

Pospíchaly jsme Mikulandskou a já se divil, proč mě brácha pořád drží za předloktí. Pustil mě, až když jsme zabočili do Ostrovní. Opřel se o zeď, pak se sesul do podřepu. Prohmat si náprsní kapsi, a vylovil balíček spart. Několikrát mu vypadl na zem, než z něj dokázal vytáhnout cigáro. Strnul s nezapálenou spartou v puse. Pochopil jsem, že na podobné číslo se zapalovačem už nemá sílu. Vytáhl jsem z kapsi sirky. Brácha vtáhl kouř tak hluboko, až se mi zdálo, že ho nikdy nevyfoukne.

„Tak to dopadlo dobře, ne?“ odvážil jsem se.

„Ty vole!“ vystřelilo z bráchi zároveň s kouřem. „Teďka vědí, že jsem se pustil do sólo akce!“

„Proč jsy mu teda říkal, jak se jmenuješ?“

„Ničemu nerozumíš!“ štěkl na mě. „Dyt' to bylo nějaký zvíře! Moc mi nevěřil, ale neměl čas se zdržovat. Kdyby si všiml, že se jménem nějak váhám, klidně by zlegitimoval mě i tebe! A byli bysme v loji voba!“

„Aha, a teďka je v loji kdo?“

„No přece já, ty pako! Myslel jsem, že tě nějak dostanu za kordón a pak se vrátím. Ty vole, dyť ty jsi ze mě udělal dezertéra!“

Automaticky jsem napřáhl k bráchovy dlaň, a on s povzdechem vyklepl z paklíku cigaretu. Než jsem ji dostal ven, ohnula se, ale kupodivu se rozhořela. Brácha se vysoukal na nohi. Udělal jsem něco, co jsem do té doby nikdy neudělal: natáhl jsem ruku a uhodil ho do ramene.

„Tak se tím dezertérem asi musíš fakt stát, no.“

„Když si představím, co by řekli klucy z pluku... – Co teď?“

Chvilky mi trvalo, než mi došlo, že se mě Michal opravdu ptá.

„No cobi. Nejdřív se budeš muset zbavit tohohle, ne?“

Brácha se podíval na svou uniformu. „Hm. No tak jo.“

Zašklebil se a najednou z něj byl zase suverén s patkou. Teatrálně odhodil štít do ulice, až třískl do zaparkované škodovky. Strhl si přilbu a chystal se s ní udělat totéž. Varoval jsem ho, že bychom se měli chovat opatrněji. Hodil přilbu do popelnice, obušek natlačil do druhé. Měly jsme docela problém zavřít víko – struna v obušku kladla nečekaný odpor. Společně jsme to zvládli. Brácha si pak stáhl kabátek s mazáckí zvednutým límcem a poslal ho za přilbou. Otrásl se zimou v saku od uniformi: „Tak co?“

Proč už sem zase tady?

Glosa & Vít Prokopius

Šrámkova Sobotka má v mém životě – a v tom vašem taky, sem jsi jist – místo hned vedle smrti a daní: můžete se spolehnout, že přijde zas a znova. Jenže jse *Splav!em* sem letos nechtěl mít nic společného – ne snad proto, že by jse mi přestal líbit nebo sem přestal mít rád lidi, kteří ho píšou, spíš mám pocit, že všechny nápady včetně špatných už sem vystřílel v minulých sedmi ročnících a v redakci sem jako použitá sirka strčená zpátky do krabičky. A nic jiného sem tu nikdy nedělal, na dílny jsi připadám starý, celý koncept dovolené mi nikdy nebyl blízký a nemaje ženy a dětí, které by jse proháněly po zahradě, zatímco já bych zevloval u okýnka, nemohu jse ani stát plnohodnotným splavím důchodcem. No a pak sem měl od jara spoustu práce a týdenní školení v zahraničí a po večerech v průměru čtyři zkoušky týdně s dvěma až třemi kapelami a neměl sem čas se zastavit a zamyslet a pak sem jsi najednou všiml, že je pátek večer, sedím ve Šmejkalovic škodovce a jedeme do Sobotky. A uvědomil sem jsi, že vlastně nevím proč.

A když jse teď druhý den programu chýlí ke konci, stále nemám odpověď hotovou. Na jednu stranu už mi sobotecké dění těžko připraví nějaké překvapení, na procházky po okolí nejsem, takže střídám stará známá místa, zahrádku, podloubí, redakci, spořitelnu, zahrádku, Šolcárnu, Solnici a večer zahrádku. A potkávám u toho pořád ty samé tváře, takže je pro mě tenhle festival jakési permanentní déjà vu. A zároveň jse rok od roku drobně mění, třeba letos přibyla na zahradě dobrá káva; aspoň to všichni říkají, zatím sem neochutnal. A podloubí před redakcí vybílili a nainstalovali v něm nové osvětlení a při té příležitosti vystěhovali u starých žárovek léta hnízdící vlaštovky, což bych bral jako obrovskou ránu, nebýt toho, že v podloubí už to stejně dávno není takové, jako kdysi, když jsme tam s čerstvě vysázeným *Splav!em* vítali slunce a když tam byla jenom ta jedna stará lavička a měli sme ji celý týden jenom pro sebe, protože celé náměstí bylo opuštěné, zatímco teď nám na lavičce pořád někdo sedí jse svijanskou desítkou od pana Hoška, která už taky ani zdaleka není, co bývala.

Jenže jsi nějak nemůžu pomoci: i přes to, že je Sobotka na jednu stranu pořád stejná a na druhou už nikdy nebude taková, jako „tenkrát“, bych takhle na začátku prázdnin nikde nebyl raději než tady. Asi hlavně kvůli lidem, co jsem jezdí, ať už jsou to kamarádi, které vídám pravidelně v Praze, nebo známí, které potkávám vždycky jenom právě tady. A ano, moc dobře jsi uvědomuju, že v tomhle textu zním jako věčně nasranej důchodce a že jse vlastně nikdo nebude divit, až jednoho dne na zahájení za zpěvu *známjájédén* pateticky povstanu. Ale letos sem ještě nevstal.

A proč jsem pořád jezdíte vy?

Růžový sirup

Recept & Tereza Šmejkalová

Nechtělo se vám včera shánět všechny ty věci – solenou ricottu (co to vůbec je?), čerstvou bazalku (v marketu mají jen sušenou) a neumnělohmotná rajčata (trh už odjel)? Dnes pro vás máme recept ze surovin naprosto bježně dostupných, a přitom ve výsledku mnohonásobně luxusnější a exkluzivnější než nějaká kolínka s omáčkou. Sirup z růží!

Kdybyste náhodou někdy zmeškali otvíračku v Maštali, hodí se vědět, že jedlé jsou květy všech růží – tedy pokud nebyly chemicky ošetřeny, což vylučuje růže z květinářství a růže z těch zahrádek, o nichž nic nevíte. Také je dobré zkontrolovat, že uvnitř zrovna nepije včelička nebo nespinkají nějaké breberky. Nejlepší jsou takové květy, které pěkně voní, protože právě vůně se přeměňuje na chuť. Utrhněte si plátek a ochutnejte, zda není hořký nebo jinak nepříjemný – pokud ano, zkuste ochutnat znovu jen vnější okraj, který bývá jemější. Jakmile najdete růži, která chutná dobře nebo neutrálně, můžete se pustit do vlastní přípravy.

Budete potřebovat:

200 g čerstvých růžových plátků

250 g cukru krystal

cca 2 citrony

Vložte plátky do čistého kastrolku, pokapejte trochou šťávy z citronu a posypejte třemi lžicemi cukru. Pořádně si umyjte ruce a vše důkladně promíchejte a proměte na kašovitou hmotu. Přikryjte potravinářskou fólií a nechte den uležet v ledničce. Potom zalejte hmotu 250 ml studené vody, promíchejte a přiveďte k varu. Proceďte šťávu přes vyžehlené plátno, přidejte zbytek cukru a podle chuti čerstvou citronovou šťávu, opět procezenou přes plátno. Svařte a ještě horké slejte do čistých lahví. Nebeská blaženost z květů Zemně je na dosah!

Sedm samurajů pera

Mýtus a skutečnost & Vratislav Kadlec

Hystorie soboteckého festyvalu je protkána celou řadou katastrof, jen málo z nich je však opředeno tolika pověstmi jako bájně setkání sedmi samurajů pera, kteří málem zapříčinili nenávratný kulturní rozvrat regyonu a konec místní po generace budované tradyce. Na rozdíl od slavných sedmi samurajů či sedmi statečných, kteří bránili nebohé vesničany před krvelačnými nájezdníky, sobotečtí samurajové připomínali spíše čtvero jezdců apokalipsy.

Klasická verze mýtu uvádí sedm hlavních postav, „samurajů pera“, kteří se sešli na besedě, aby pohovořili o literatuře: Dědečka, Řezníčka, Kahudu, Nerudu, Urbana a Peňáse. Historici se většinou shodují v tom, že událost, která tvoří hystorické jádro pověsti, se odehrála začátkem 21. století. Tuto dataci ovšem poněkud znejistuje přítomnost Jana Nerudy, která ji vrhá do doby daleko dávější. Je tedy možné, že nešlo o Jana Nerudu, ale jeho jmenovce, chilského básníka Pabla Nerudu, který mohl ještě na sklonku svého života festyval navštívit.

Pověst praví, že již v předvečer střetnutí, které proběhlo v sále sobotecké spořitelny, se měsíc nad Humprechtem zbarvil do krvava a na Šolcově statku se narodilo dvouhlavé tele. Vše pak dokonalo počasý druhého dne, kdy přšlo od samého kuropění a Řezníček tak nemohl uskutečnit svůj původně plánovaný vílet za krásami kraje. Místo procházky v lukách skončil v hospodě, a zatímco déšť zavlažoval žízňivou krajynu, bohatě si zde svlažoval hrdlo. Již v časném odpoledni se tedy schilovalo k bouři.

Tehdy také zaznělo památné Řezníčkovy zvolání, jímž v lokále uvítal spysovatele Urbana: „Já jsem Řezníček a nemám tě rád!“ Že zkazka má pravdivé jádro, potvrdil i zdejší pamětník Jan Smolka, zvaný Lomoz, který byl tehdy na místě – při popysu tehdejších událostí se mu stále chvěje hlas. Těžko si

dnes představit, jak se cítili običejní smrtelníci, kteří se nedopatřením nachomítli ke střetnutí oněch literárních velikánů. Země se prý zachvěla, zavál sichravý výtr a risy Urbanova oblyčeje ztverdly tak, že skály v údolí Plakánek se proti nim jevily jako cukrová vata. To vše byla nicméně stále jen předzvěst.

Nadešel večer osudného dne a obecnstvo zasedlo v sále spořitelny, aby rozjasnilo svá srdce moudřími slovy slovesných umělců. Na úvod Peňás pronesl hrozyvou věštbu, která se měla brzy naplnit: „Vždy, když jsem něco moderoval, nedopadlo to dobře.“

Řezníček otevřel diskuzi opětovným výpadem proti Urbanovi, který známý romanopisec odrazil mlčením tak strohým, že citlivějším divákům vyhrkly slzy do očí. Řezníček byl hnán spravedlivým hněvem a touhou po odplatě za dávná slova, jimiž Urban pohaněl surrealismus coby infantylní zábavu, jíž dospělý literát záhy odroste. Viskočil na klavýr a začal vyprávět historku o Arnoštových dvojích hodinkách. Pověst se zde různí v tom, zda šlo o hodinky Arnošta Lustiga či Arnošta Goldflama, jisté však je, že historka to byla přímo smrtící – a neměla zaznít naposledy.

Peňás záhy vicítil, že jde do tuhého, a ukril se za závěsy. Dědeček se rozhodl zapojit do souboje a použil svůj pověstný sarkasmus, který pořezal několik diváků v prvních řadách. Urban nasadil ještě hlubší mlčení, po kterém se Řezníček zhroutil na kolena a spadl z klavýru. Diváci začali v panice prchat ze sálu. O Nerudovi pověst mlčí, jen polozapomenuté zkazky vipraví cosi o armádě malých robotů, což ovšem v souvyslosti s jihoamerickým poetou příliš nedává smysl.

Již to vše by stačilo, aby beseda sedmi samurajů vešla do dějin katastrof. Večer však ještě nebyl konec. Řezníček opět povstal z prachu a znovu odvyprávěl hystorku o Arnoštových dvojích hodinkách. Několik knihovnic v druhé řadě se skácelo v mdlobách na parkety, a dokonce i Urban zezelenal v oblyčeji, hlesl a chvíli se zdálo, že spáchá harakyry. Brzy se nicméně opanoval a vyslal proti svému nepříteli mlčení tak hutné, že přistavený mykrofon se obrátil v prach. Kahuda přispěchal svému spojenci na pomoc a chvíli plamenně hájil brněnskou bohému, mezitím však vzplály závěsy, za kterými se schovával Peňás, a nebohý krytyk se musel spasit skokem z okna. Dědeček vše vtipně okomentoval, jeho humor byl však tak suchý, že několik zbývajících diváků zemřelo žízni. Řezníček se do třetice vytasil s historkou o hodinkách a o tom, jak na ně Arnošt balil slečny, explodoval klavýr a Šrámkova busta propukla v pláč.

V tu chvíli již v sále nezbyli téměř žádní diváci a o tom, co se dělo uvnitř, tedy máme jen velmi nejasné zprávy. Pověst dále popysuje, kterak z hořící spořitelny vikročil zástup samurajů zahalených závojem dýmu, země se otevřela a za hřmění hromu je pohltilo peklo.

Ještě dlouhé roky do doby, než byla ulice u spořitelny nově viasfaltována, místní ukazovali jizvu, která v zemi zůstala po pekelné jámě, dnes však již jen máloco připomíná onu pohromu. Jen trauma hluboko pohřbené v srdcích Soboteckých stále čeká na to, až jej ukonejší chladivá ruka času. A syrný dým, který se dlouho vznášel v povětří, je dodnes možné cítit po dešti z mýstních kanálů.

Skrytí bardi soboteckého lidu

Vokýnko

David nebo Lukáš,
je v tom guláš,
ale je to jedno.

Anketa

Silvie Mitlenerová

Jakou normu nejraději porušuješ?

Samuel Bachmann: Uvazování psa na vodítko.

Zuzana Henešová: Nevím, kde je redakce.

Jan Smolka: Na Šolcárně si nezpívám tolik jako ostatní. Nikdo mě nedonutí, abych každému odcházejícímu zpíval *Na rozloučení, můj potěšení*.

Eva Ullrichová: Říkám, co si myslím.

Zdeněk Ježek: Hlukové limity.

Tereza Šmejkalová: ČSN EN ISO 14668-1.

Vítek Prokopius: Neoliberální diskurs.

Silvie Mitlenerová: Vždycky mám takové příjemné mrazení v zádech, když olizuju nůž.

Vrátá Kadlec: Pracovní.

Anna Buchalová: Výškovou.

Veronika Hesounová: Nepít alkohol před západem slunce.

Jaroslav Bican: Chodím na červenou.

Hynek Zlatník: Chodím na červenou, i když mimo přechod.

Zuzana Prokopová: Nejčastěji asi stravovací normu, 60 Kč na den.

Ondřej Šmejkal: Užívání adekvátních ochranných prostředků při práci s agresivními žiravinami v domácnosti.

Twitter recenze

#splav!

Dva ty programy, prosím. – návštěvnice zahájení

#sdrovy_hlavy

Kryl může bejt brutální patos, když se to správně uchopí. – Antonín Handl

#sdrovy_hlavy

Tak může to bejt i pozitivní haluz. – Vít Prokopius

#zahajeni

Já jsem na to koukal zkraje jako nedůvěřivě, ale pak tyvole jako proč ne. – Radim Kučera

#koncert_duchovni_hudby

Když hrály varhany, usínal jsem, ale jak začla trumpeta, hned jsem vyskočil. – Zdeněk Ježek

#zahajeni

Na spořku dobrý. – Vratislav Kadlec

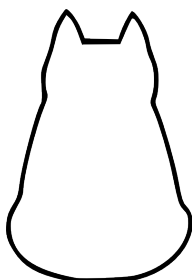
#rizek_v_mastali

Von se ještě během večera zmenšoval. – Vojtěch Diatka

Slosování soutěže!

Hazart

Pokut jste našimi příznivci na Facebooku, možná vám neunikla soutěž o originální brože od Tennessee cats s motivy života a díla Fráni Šrámka. Slosování mělo původně proběhnout v neděli, ale bylo zákeřně sabotováno nestálostí počasí, a proběhne tedy v náhradním termínu dnes ot 15.30 v městské knihovně. Šťastný výherce obdrží šrámkovskou brož dle vlastního výběru, ostatní a mnohé další brože bude sobě následně možno zakoupiti. Přítomen bude generální ředitel festivalu pan Jakup Novosat, autorka broží Tereza Lukešová a mnoho koček. Státního notáře jsme nezvali, nep jsme nemuseli.

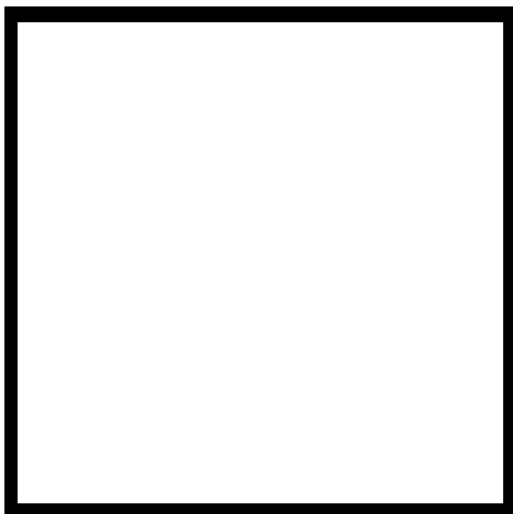
Ombrometr

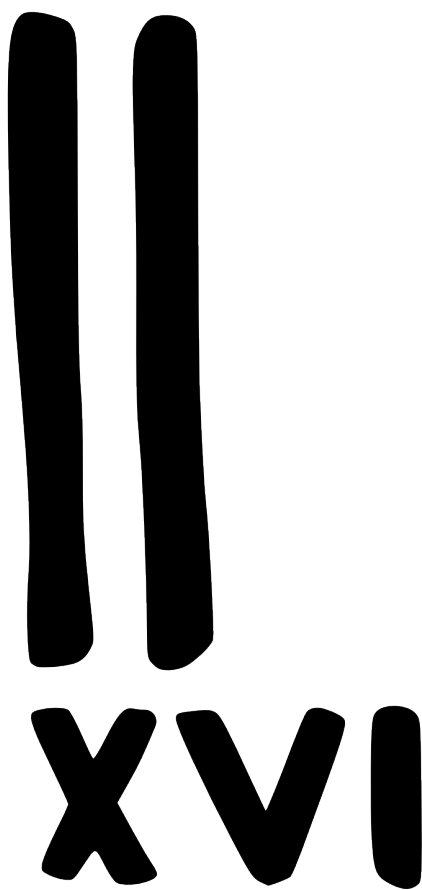
Meteorologická pomůcka & Vratislav Kadlec

Dylema, které opakovaně musí řešit obecnstvo soboteckých kulturních událostí, se týká volby mezi kulturou a suchem. Jistě jste i vy již nejednou postávali na dvoře Šrámkova domu či Šolcova statku, schilovalo se k dešti, posléze krápání přešlo v drobný déšť a drobný déšť v počínající lyjavec... Rozhodnout se v takové chvíli, kdy je ještě vhodné sledovat produkci a kdy již zahájit evakuaci, nezřídka nebývá jednoduché. Právě vám, váhavím a moknoucým, je určen následující ombrometr neboli srážkoměr, pomůcku nicméně jistě využijí i váhavci z řad organizátorů při organizaci hromadných přesunů.

Návod k použití je jednoduchý:

- 1) Podržte před sebou časopys *Splav!* obrácený stránkou s ombrometrem vzhůru a držte jej tak po dobu deseti vteřin.
- 2) Spočítejte kapky, které dopadly dovnitř čtverce, a výsledný počet vihodnoťte podle následujícího klýče:
 - 0 – Neprší, můžete bez obav zůstat na místě (pochopitelně pokud jste spokojeni s produkcí).
 - 1–5 – Zatím jen krápe, zůstaňte na mýstě a buďte obezřetní.
 - 6–15 – Začíná pršet, rozmyslete si, kde byste v případě nouze mohli vihledat úkryt. Pokud vás produkce přílyš nezajímá, je načase se schovat.
 - 16–30 – Prší už celkem hustě. Pokud není produkce extrémně zajímavá, honem utíkejte pod střechu.
 - 31–60 – Honem!
 - > 60 – Už jste nejspýš stejně turch, tak nemusíte nikam spěchat.

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník
Vychází v Sobotce během 58. ročníku festivalu Šrámkova
Sobotka, od 29. 6. do 5. 7. 2014. Cena 15 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, U Studánky 5, 170 00
Praha 7, IČ 26674122.

MK ČR E 15812

splav.redakce@gmail.com

